

— ספר —

תיקונים

חדשים

— לרמח"ל —

שבעים תיקונים על סוף התורה ולכל חיד החזקה וגו'

מאת איש האלקים

רבנו משה חיים לוצאטו זיע"א

והוא ספר תיקוני זהר תנינא שנתגלה לרבנו
מתוך חיבורו הגדול זהר תנינא על התורה
שקיבלו מפי אליהו הנביא ועוד קדישי קמאי
מארי מתיבתא דרקיע

מהדורה מחודשת

עם ביאור משולב, הערות וביאורים
להוסיף בהכנת דבריו ולטעום מיערת הדבש

נערך בס"ד ע"י

שמואל בן הגר"י הנדלר

ה' תשפ"ה

הרב אליהו דב וכטפוגל

6 Yeshiva Lane
Fallsburg, NY 12733

בס"ד

ד' כסלו תשפ"ה לפ"ק

הן בא לפני האברך היקר הרב שמואל הנדלר שליט"א אשר למד אצלנו בישיבה כמה שנים עם שני חיבורים בידו, א' על סוגיות הש"ס וכן את הספר תיקונים חדשים מהרמח"ל זיע"א אשר עומד הוא להוציא לאור במהדורה מחודשת ומפוארת עם ביאוריו אשר בשם יין ישמח יקרא. המחבר שם לילות כימים בשקידתו ויגיעתו בתורה וב"ה עולה ומתעלה בידיעותיו והבנתו הן בסוגיות הש"ס והן בספרי מוסר ואגדה.

דבר גדול עשה המחבר בפירושו יין ישמח, אשר עמל ויגע ללבן לברר ולפרש את דברי הרמח"ל זיע"א גם בלשון קלה ובהירה כדי שדבריו יהיו מובנים לכל הלומד בספר היקר הזה, וכעת רצונו עז להעלות את פרי עמלו על שולחנם של מלכים ומאן מלכי רבנן. וממה שראיתי מתוך גלינות ההדפסה נוכחתי לראות שעמל ויגע הרבה על דבריו והשקיע כוחות עצומים כדי להביא הספר למכבש הדפוס. והנני בזה לברכו שיזכה להמשיך ללמוד ולעמול בתורה כראוי ויגדל להיות תלמיד חכם גדול אשר רבים יהנו מאורו.

הכו"ח לכבוד התורה ועמליה,

אליהו דב וכטפוגל

שמחתי מאד לראות הספר החשוב והקדוש "תיקונים חדשים" מאת רבנו הרמח"ל זי"ע שיצא לאור עולם מחדש במהדורה מפוארת מפרי עמלו של הרה"ג הנעלה מחשובי לומדי ישיבתנו הרב שמואל הנדלר שליט"א בנו הגדול של יד"נ האי גברא רבה ויקירא הגאון רבי חיים יוסף שליט"א שעמל ביגיעה רבה לפרש הדברים הקדושים בביאור בהיר וצח לתועלת הלומדים בשם "יין ישמח".

וכבר אתמחי גברא בחידושיו על סוגיות הש"ס ועכשיו נשא לבו להוסיף חיל להדפיס ספר החשוב הזה שיסודתו בהררי קודש ולהוסיף ביאורים ומראי מקומות, ובזה מקיים דברי היעב"ץ ז"ל והכותב ד"ת ומבאר אותם למען המשכילים יהנו והתלמידים יעמדו על האמת ויוסיפו לקח טוב אין לימוד גדול מזה ואין כבוד לתורה גדול ממנו". והקב"ה יתן שהרה"ג המחבר ימשיך בעבודתו הק' ללמוד וללמד מתוך בריות גופא ונהורא מעליא ונחת ושמחה ממשפחתו החשובה וזכות רבנו הרמח"ל זי"ע יהיה בעזרו להגדיל תורה ולהאדירה.

כבוד אברהם הירש אייזן ואחיו
ירוחם אולשין

ברכת אב

א' כסלו, שני לסדר ויצא תשפ"ה

לכבוד מעלת בני יקירי מאוד הרה"ג ר' שמואל שליט"א

בשור"ע או"ח סי' קי סע' ח כתבו הט"ז והמג"א להזכיר בתוך תפילת הנכנס לבית המדרש בקשת הפסוק בתהלים (ק"ט, יח) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. וע"ש בפירושו של הרה"ק שביאר דמדובר בענינים כמו מעשה בראשית והדומים להם מדברים שהם סתרי תורה. ועוד ע"ש בפי' המלכים דענין גילוי עינים הוא מה שמשיג דבר עמוק יותר מעל כח טבעו.

והנה כבר כתב הרמח"ל זצ"ל שלימוד חכמת האמת הוא קיום מה שצוה הכתוב (דברים ד, ל"ט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. ולכן אשרי חלקך שזכית לעסוק בדברים העומדים ברומז של עולם.

ואף שאין חלקי בחכמה זו אבל מאחר שידעתי רוחב ידיעתך בהרבה סוגיות הש"ס וסב"רתך הישרה לירד לעומקן של השמעות החמורות ביותר בדקדוק הדק היטב ושגם כבר הסכימו על ירך מגדולי הדור שליט"א ועוד שאין כונתך אלא לברר מקחו של אותו צדיק וקדוש בעל המסילת ישרים וצוקללה"ה מובטחני שהדברים שיצאו מתחת ירך יהיו מזו-קקים ושעל ידם יתקדו הלככות לאמונה טהורה וידיעת ה'.

ולכן תפילתי שיעמוד זכות זה לך ולמשפחתך שיחי' שלא תמוש התורה מפין ומפי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד עולם ושתזכה להוציא לאור שאר חיבורך הנפלאים בהלכה ובאגדה ויפוצו מענינותך חוצה מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

אביך אוהבך בלב ונפש ומוקירך כרום מעלתך,

חיים יוסף הנדלר

רצוני להביע הכרת הטוב למו"ר הגאון הגדול
רבי אלי' דב וכטפוגל שליט"א
שהקדיש מזמנו היקר לעיין בחיבור הזה,
ועל כל החיזוק והעידוד שלו אלי לגביו.
וגם תודה לר' שמעון חיים אלטר על כתיבת נוסח ההסכמה.

לזכרון עולם בהיכל ה'

ולעילוי נשמתם

לע"נ מו"ז

מוריני הגאון הר"ר

מרדכי צבי הלוי

בן ר' משה מארקוס

זצללה"ה

לע"נ

האשה החשובה

מרת שרה פרידא

בת הר"ר גרשון יהודה ליב גאלדבלאט

ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה

תוכן הענינים

דברים אחדים..... א.

מבוא לתיקונים חדשים..... ה.

א. מהות הזהר, תיקוני הזהר ותיקוני הרמח"ל ♦ ה | ב. כללי חכמת האמת ♦ כד |
ג. ספירות, פרצופים ועולמות ♦ כח

שבחי התיקונים..... נה.

תיקונים חדשים..... סה.

הקדמה ראשונה ♦ סה | הקדמה שניה ♦ קיב | תקונא קדמא ♦ קיט | תקונא
תניינא ♦ קלב | תקונא תליתא ♦ קלז | תקונא רביעא ♦ קמה | תקונא חמישא ♦ קנג |
תקונא שיתא ♦ קנח | תקונא שביעא ♦ קסה | תקונא תמינא ♦ קעא | תקונא
תשיעא ♦ קצב | תקונא עשירא ♦ קצד | תקונא חדרס ♦ קצה | תקונא תריסר ♦ רב |
תקונא תליסר ♦ רז | תקונא ארביסר ♦ ריז | תקונא חמיסר ♦ רכא | תקונא
שיסר ♦ רכט | תקונא שיסר ♦ רלח | תקונא תמיסר ♦ רנ | תקונא תשסרי ♦ רנב |
תקונא עשרין ♦ רנז | תקונא חד ועשרין ♦ רסא | תקונא עשרין ותריין ♦ רסה | תקונא
עשרין ותלת ♦ ער | תקונא עשרין וארבע ♦ ערה | תקונא עשרין וחמשא ♦ רפא | תקונא
עשרין ושית ♦ רפח | תקונא עשרין ושבע ♦ רצ | תקונא תמינא ועשרין ♦ רצד | תקונא
עשרין ותשע ♦ שא | תקונא תלתין ♦ שי | תקונא תלתין וחד ♦ שיח | תקונא תלתין
ותריין ♦ שכג | תקונא תלתין ותלת ♦ שכו | תקונא תלתין וארבע ♦ שנו | תקונא תלתין
וחמשא ♦ שנט | תקונא תלתין ושטא ♦ שסד | תקונא שבע ותלתין ♦ שסו | תקונא
תלתין ותמינא ♦ שסז | תקונא תשע ותלתין ♦ שצג | תקונא ארבעין ♦ תו | תקונא חד
וארבעין ♦ תי | תקונא ארבעין ותריין ♦ תטז | תקונא ארבעין ותלת ♦ תכא | תקונא
ארבעין וארבע ♦ תכז | תקונא ארבעין וחמשא ♦ תלז | תקונא שית וארבעין ♦ תמא |
תקונא שבע וארבעין ♦ תמו | תקונא תמינא וארבעין ♦ תנ | תקונא תשע וארבעין ♦ תנא |
תקונא חמשין ♦ תנד | תקונא חד וחמשין ♦ תנה | תקונא תריין וחמשין ♦ תנו | תקונא
חמשין ותלת ♦ תנח | תקונא חמשין וארבע ♦ תסב | תקונא חמשין וחמשא ♦ תצ | תקונא
חמשין ושטא ♦ תצה | תקונא שבע וחמשין ♦ תקא | תקונא תמינא וחמשין ♦ תקג |
תקונא תשע וחמשין ♦ תקיא | תקונא שתין ♦ תקיג | תקונא חד ושתיין ♦ תקטו | תקונא
שתין ותריין ♦ תקיז | תקונא שתין ותלת ♦ תקיח | תקונא שתין וארבע ♦ תקיט | תקונא
שתין וחמש ♦ תקכא | תקונא שתין ושטא ♦ תקכד | תקונא שבע ושתיין ♦ תקכו | תקונא
שתין ותמינא ♦ תקכח | תקונא שתין ותשעה ♦ תקכט | אדרא קדישא ♦ תקלח | תקונא
שבועין ♦ תרכו

כללי שבעים תיקונים..... תרפה.

תיקונים חדשים לרמח"ל

הקדמה ראשונה

**בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א). וְלֹכַל הָיָד
הַחֲזָקָה וְלֹכַל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל (דברים לד, יב). נִעְיֵץ סוּפָא בְּרִישָׁא
וְרִישָׁא בְּסוּפָא, התורה - נעוץ סופה בראשה וראשה נעוץ בסופה, וזה נרמז
בתחילת המדריגות כתר - 'בראשית' עד 'לעיני כל ישראל' שזהו סוף המדריגות -
מלכות, ותיקון הכל תלוי זה בזה, מלמעלה למטה באור ישר, ומלמטה למעלה
באור חוזר, [ובזה נעוץ ה'רישא' - הנהגת היחוד הגמור - ל'סיפא' שתתגלה הנהגת**

א. נעוץ סופו בראשו וראשו בסופו עיין בספר יצירה (פ"א משנה ז), כך כתוב בענין הספירות
עצמם. והענין בקיצור, "רצוא ושוב כמראה הבזק" (יחזקאל א, יד), שההארה יוצאת מצד אחד מן
המקור ויורדת למטה, ומיד נראית מתהפכת לחזור מלמטה אל מקורה, דהיינו כתר יורד עד מלכות,
ואח"כ נראית המלכות עצמה חוזרת להיות כתר, ויוצאת מן המקור הא"ס, וזהו מפני שהא"ס מקיף
במראה הספירות מלמעלה ומלמטה. וסוד הדבר, דכל המדריגות קשורות ומושרשות בפעולת הא"ס
בשורה, ובשורשם אין הספירות דבר חוץ ממנו, לכן כשהגיעה ההארה למטה חוזרת למקור ונעשית
ראשונה. וענין זה שהכל קשור בקשר אחד הוא מצד היחוד, "אני ראשון ואני אחרון" (ישעיה מד, ו).

והנה בהנהגה זו של אור ישר ואור חוזר יש כמה ענינים, ולענייננו יש להציע מהם בקיצור:
א: שהמדריגות עצמן מתהפכות האחרונה לראשונה כנ"ל. ב: מצד אופן פעולת ההנהגה, והוא
כשאחת מהספירות משפיעה, הרי היא יוצאת ומתנוצצת וחוזרת למקומה, ורק המדרגה שצריכה
לעשות נשאת שם, וכל זה בלי שום חסרון לעצם האור, א"כ אין שום פעולה נשלמת עד שחוזר
האור למקורו וע"י זה מניח רושם. ג: בענין הגילוי שיהיה בסוף התיקון, שכיון שבהעלם היו
המדרגות יורדות מעליון עד התחתון, דהיינו עד המלכות שהיא מקור הגילוי, א"כ כשיתגלו
המדרגות לבסוף, יתגלו דרך המלכות לצד ההיפך, שמסתכל במלכות ורואה איך כל מה שהיה
חוץ מתחילה מצד הריחוק, מה שלא היו נראות כל אותן המדרגות, הוא באמת סיבת גילוי יחודו,
נמצא שאז הגיע לסוף המדרגות ראשית הכל, וזה כתר [הרי בסוף] - חזרה כל השלימות במלכות
כמו שהיא בראשונה בכתר]. וכשמסתכלים בדרך זו על כל המדריגות שנעשו קרובות לו, הרי הוא
באופן שמתגלה מכתר עד מלכות, שלעת עתה נתהפכו ומביט מצד הכתר (עיין קל"ח פתחי חכמה
פתח טז). ד: והנה עוד ענין אחר תלוי מלמטה למעלה, שהרי קבע ית' שעצם סדרי מערכת ההנהגה
יהיו מקבילות לעבודה, שהעבודה מעלה התעוררות דרך המדרגות מלמטה למעלה, וכנגד התיקון
שגרמה העבודה - יורד השפע מלמעלה למטה, והעבודה היא תמיד לפי בחינת המלכות, {ולכן
גילוי אור הכתר וקשר היחוד - בתיקון לימוד התורה - צריך להיות למטה במלכות מצד אור הכתר
שהגיע לבחינת מלכות ואכמ"ל}. והנה מאחר שההנהגה עצמה מתנהגת דרך אור חוזר בקשר אחד,
מן הראוי הוא שתיקון ההנהגה ג"כ צריך להיעשות כנגדה [שהתיקון נעשה להיות עצם הנהגת

היחוד בפועל למקבלים], לְאַתְהִדְרָא כָּלָא חַד בְּקִטְרָא דִּיחֻדָּא עֲלָאָה. וע"י שמקושרים ותלויים זה בזה גורם להחזיר הכל אחד בקשר היחוד העליון.

קם אליהו ופתח בשבח המשכילים

קָם אֱלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהִימָנָא פִּתַּח וְאָמַר, ר' ר', עמד אליהו נביאה מהימנא פתח ואמר, רבי רבי הרמח"ל, "וְהַמְשָׁפְלִים יִזְהָרוּ כְּזֶהָר הָרָקִיעַ" וְכו' (דניאל יב, ג), דְּשׁוּיָאוּ גְרַמִּיָּהוּ בְּדִרְגָּא דְּצַדִּיק, לְאַנְהָרָא נְהוּרִין לְכָל סֵטֶר, הם אלו ששמו עצמם ע"י עבודתם להיות בדרגת הצדיק, כנגד היסוד העליון, להאיר אורות לכל צד [כנגד ו"ק דז"א, ולהאיר אל שאר הצדיקים, כדלהלן] בְּגִין כֶּךָ מְשָׁפְלִים אֶקְרוּן. לפיכך הם נקראים משכילים, שהם משכילים

'השכר' לבסוף]. לפיכך התורה שהיא עצמה שורש ההנהגה והתיקון, ודאי ג"כ נמשכת בדרך זו. לכן התיקונים שנאמרו על הקרא 'בראשית' הם מצד היורד מלמעלה למטה, אבל לעומתם צריכים תיקונים המתחילים מלמטה "לעיני כל ישראל" לעלות למעלה. ושני הסדרים הללו תלויים זה בזה, וכל אחד אינו נשלם בלא חברו, כי הכל מערכת אחת. וענין זה יתבאר יותר להלן. [וכל זה מלבד ענינים אחרים שיש במשפט 'אור חזור', כענין הארת האחוריים בזמן שחוזרים המדרגות כלפי מעלה, וכל הנכלל בעניין זה, ראה עץ חיים (שער ו, ח-ז)].

ב. משכילים: הנה יש צדיקים סתם, ויש צדיקים משכילים. ונקראים צדיקים, מצד מה שעוסקים בעבודה לשמה ליחד קוב"ה ושכינתיה, וזהו מצד היסוד, "צדיק יסוד עולם", וכל מטרםם היא לעשות רצון הש"י להשלים התיקון כדי להוריד השפע – גילוי יחודו. אבל לא נקראים 'משכילים' אלא מצד מה שעוסקים בהשכלה, שהם סודות התורה לדעת את ה' וייחודו, בידעם שזה עיקר העבודה ועיקר התיקון, בין מצד מה שהוא עיקר תכלית הכל – שהוא עצם דביקות הנשמה עם הש"י, ובין מצד מה שזהו האופן להגיע לתכלית התיקון השלם, מצד דרכי העבודה ותיקון העולם. והביאור בזה הוא, שהרי דרך התיקון בפועל, כאן למטה, תלוי במעשינו, שכן כל מעשה התיקון בא כתגובה לפי ערך מעשינו. ר"ל שבהעלות רצון למעלה לצד ההנהגה שמכוונת כנגד מעשינו, כנגד זה נתקנים סדרי ההנהגה למעלה להוריד על ידם שפע למטה. ותכלית כל זה הוא גילוי יחודו השלם, ודבר זה נעשה בפועל ביחוד היסוד בנוקבא. אבל אין זה עיקר שורש היחוד, שזה ודאי נעשה למעלה בווזג עליון [נשיקין פנים בפנים], דהיינו ביחוד המוחין – השפעת החכמה לבינה. וזה סוד העיניים שהיסוד תלוי בהם – שהעיניים מביעות את המחשבה והחשק, ואם אין יחוד מצד המחשבה לא שייך יחוד בהנהגה בפועל. כמו שנאמר (תהילים פט, טו) "צדק ומשפט מכון כסאך, חסד ואמת יקדמו פניך", וזה סוד (תהילים פה, יא) "חסד ואמת נפגשו" זה ע"ב דחכמה ואמת דבינה, ואז "צדק ושלוש נשקו" זה מלכות ויסוד. והעבודה שמכוונת כנגד יחוד העליון היא מחשבת האדם, וזהו "חושבי שמו" (מלאכי ג, טז), ורק בכח המחשבה בזה נעשה היחוד מכח העבודה למעלה וגם למטה. נמצא שהכל תלוי במחשבה, לפיכך המשכיל הוא 'הצדיק' האמיתי שגורם לשפע היסוד.

הקדמה שניה

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים וְכוּ'" (בראשית א, א) "וְלִכְלֹל הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב).
 קם אֲלִיהוּ פֶתַח וְאָמַר, ר' ר' וְדַאי אֲלִין תְּרִין קְרָאִי קְיָמִין בְּרִזָּא
 לְמֵאֲרִי חֲכָמָתָא, לְאַשְׁתְּמוּדָעָא דָּא לְקַבֵּל דָּא, סְלָקִין בְּאַתָּוֹן כְּדָקָא חֲזִי, קם
 אֲלִיהוּ פֶתַח וְאָמַר רַבִּי רַבִּי הֶרְמַח"ל, וְדַאי אֵלֶּה שְׁנֵי מִקְרָאוֹת פְּסוּק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל סֵפֶר
 בְּרֵאשִׁית, וּפְסוּק הָאַחֲרוֹן שֶׁל סֵפֶר דְּבָרִים, עוֹמְדִים בְּסוּד לְבַעֲלֵי הַחֲכָמָה, לִידַע שֶׁהֵם
 זֶה כִּנְגַד זֶה, וְעוֹלִים בְּאוֹתִיּוֹת כִּמוֹ שֶׁרָאוּ, בְּרִזָּא דְשָׁמָא קְדִישָׁא דְבִיָּה אֲתַבְּרִיאוּ
 שְׁמִיא וְאַרְעָא, שְׁמָא דְמ"ב אֲתָוֹן דְּאִינוֹן שְׁבַע שְׁמָהֶן קְדִישִׁין אֲבָגִית"ץ
 וְחֲבָרוּ, דְּנִפְיָק מִתְּרִין אֲלִין וְאִיהוּ כָּלְלָא דְכָל בְּרִיָּין. בְּסוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שְׁבו
 נִבְרָאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֵׁם שֶׁל מ"ב אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם שְׁבַע שְׁמוֹת קְדוּשִׁים אֲב"ג ית"ץ
 וְחֲבָרִיו, שִׁיּוּצֵאִים מִשְׁנֵי אֵלֶּה הַפְּסוּקִים^{פז}, וְשֵׁם זֶה הוּא כְּלֻלּוֹת כָּל הַנִּבְרָאִים.

וְאַתְמָר בָּהוּ וְנֵאמַר בָּהֶם (קֹהֶלֶת א, ב) "הֵבֶל הַבָּלִים אָמַר קֹהֶלֶת"^{פח} לְאַחְזָאָה
 דְּכָלְלָא אִיהוּ אוֹרִיתָא, הַכֵּל נִבְרָאוּ בְּהֵבֶל פִּי [עַל יְדֵי שֵׁם מ"ב], וְהַכֵּל
 הֵבֶל, לְהֵרָאוֹת שֶׁהַתּוֹרָה הִיא הַכֵּל^{פט}, דְּאוֹרִיתָא אִיהִי שְׁרָשָׁא לְכָל בְּרִיָּין
 דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּעִלְמָא. שֶׁהַתּוֹרָה הִיא שׁוֹרֵשׁ כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ בְּעוֹלָם. וְאֲלִין
 תְּרִין, חֵד בְּשִׁירוֹתָא מְעִילָא לְתַתָּא וְחֵד בְּסִיּוּמָא מִתַּתָּא לְעִילָא. וְאֵלֶּה הַשְּׁנֵי
 פְּסוּקִים, אֶחָד בְּתַחֲלִיל מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה – מִכְתָּר עַד מַלְכוּת, וְאֶחָד מִהַסּוֹף מִלְּמַטָּה
 לְמַעְלָה – מִהַמְּלָכוֹת עַד כְּתָר בְּאוֹר חֲזוֹר. וְכָהֵן וְכָהֵן נֵאמַר (יְרֵמִיָּהוּ לֵג, כה) "אִם לֹא

פז. וְיוֹצֵא מִקְרָא דְּבְרֵאשִׁית עִם פְּסוּק הַשְּׁנִי וְהָאָרֶץ וְגו' עַד ו' שֶׁל וְכָהֵן, שֶׁמִּסְפֵּר הָאוֹתִיּוֹת עוֹלָה
 לְשִׁבְעָה שְׁמוֹת שֶׁל ו' אוֹתִיּוֹת לְכָל א', רָאֵה תִּיקוּנֵי זֶהר (יח, ב) (עֵינִין אֲדִיר בְּמִרוֹם עַמ' רַכְג). וְעֵינִין בְּפִרְדֵּס
 רְמוּנִים (כא, יב), הָאֵיךְ יוֹצֵא הַשֵּׁם מ' בְּרֵאשִׁית' וּמ' לְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה'.

פח. לְשׁוֹן הַפְּסוּק "הֵבֶל הַבָּלִים אָמַר קֹהֶלֶת הֵבֶל הַבָּלִים הַכֵּל הַבָּל", הִרִי שְׁבַעֲהַ הַבָּלִים כְּתִיב, כִּנְגַד
 שְׁבַעֲהַ שְׁמוֹת שֶׁל שֵׁם מ"ב (עֵינִין תִּיקוּנֵי זֶהר קד, א), וְכִמוֹ כֵּן כָּל הַמִּסֵּר שֶׁל סֵפֶר קֹהֶלֶת הוּא לְהֵרָאוֹת
 שֶׁהַתּוֹרָה הִיא עֵיקַר הַכֵּל, הִרִי שֶׁהַתּוֹרָה כּוֹלֶלֶת כָּל עֲנִין שֵׁם מ"ב וְכָל הָעוֹלָם תְּלוּי בָּהּ. וְכָתוּב (תְּהִלִּים
 לג, ו) "בְּדִבְרֵי ה' שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צַבָּאִים", וְלַעֲלִיל בְּהַקְדָּמָה רֵאשׁוֹנָה פִּירֵשׁ ש' דְּבַר הַשֵּׁם'
 זֶהוּ צִירוּף אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְעַתָּה מִבְּאֵר ש' רוּחַ פִּי' זֶה שְׁבַעֲהַ הַבָּלִים שֶׁל שֵׁם מ"ב.

פט. רָאֵה בְּהִעָרָה לְמַעְלָה. וְהַכֵּל הַבָּל' מִרְמָזוּ עַל הַתּוֹרָה, כִּמְבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי זֶהר (קיא, א) שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרָא
 הֵבֶל, כִּמוֹ שֶׁנֵּאמַר (דְּבָרִים ח, ג) "כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יִחִיָּה הָאָדָם" דְּהֵינּוּ הַתּוֹרָה, וְהַתּוֹרָה הִיא ה' ה'
 סְפָרִים מִן ב' דְּבְרֵאשִׁית עַד ל' דְּלַעֲנִי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְזֶה אוֹתִיּוֹת הַבָּל'.

תיקונים חדשים

קיג

בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי אִם אֵין בְּרִית תּוֹרָה מִתְחִילָה
עַד הַסּוֹף לֹא הִיָּה הָעוֹלָם יְכוּל לְהִתְקַיֵּם דְּמַהֲכָא תַלְיִין כְּלָהוּ חוֹקִין דְּשָׁמַיָא
וָאָרְעָא. שִׁמְכָאן תְּלוּיִים כָּל חוֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְדָא בְּרִית דְּבְרָאשִׁית, בְּרִית
א"ש, וְזוֹ הַבְּרִית רְמוּזָה בְּמִילָה בְּרָאשִׁית, שֶׁהִיא בְּרִית א"ש, דִּהְיִינוּ בֵּין אָרֶץ
וּשְׁמַיִם, "מִיָּמֵינוּ אֶשׁ דָּת לָמוּ" (דְּבָרִים לֵג, ב), הִרִי שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרָאת א"ש וְנַעֲוָן
תְּחִילָתָהּ בְּסוֹפָהּ מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, וּבִיָּה תַלְיָא כְּלָא, וְבוֹ תְּלוּי הַכָּל "אֵת
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ" (בְּרָאשִׁית א, א).

וְקִדְמָאָה אִיהוּ יוֹמָם וּבִתְרָאָה אִיהוּ לַיְלָה, דְּלַעֲיָלָא אֵית יוֹם בְּקִדְמִיתָא
וּלְבִתָּר לַיְלָה, בְּפִסּוּק "בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה", רַאשׁוֹן הוּא הַיּוֹם וְאַחֲרוֹן
הוּא הַלַּיְלָה, שֶׁהִרִי מִצַּד הַהֶנְהָגָה שֶׁלְּמַעְלָה הַיּוֹם הוּא תְּחִילָה וְאַח"כ הַלַּיְלָה, בְּגִין כֶּךָ
יוֹמָם וּלְיָלָה, וְלֹא לַיְלָה וְיוֹמָם. לְפִיכָךְ אָמַר יוֹמָם וּלְיָלָה, וְלֹא לַיְלָה וְיוֹמָם, כִּיּוֹן
שֶׁגִּילּוּי הַשֶּׁפַע יוֹרֵד מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה וְיוֹם הוּא מִדְּרִיגַת הַשֶּׁפַע וּלְיָלָה מִצַּד הַמִּקְבָּל.
אָבֵל תַּתְּאִי נְטָלִין מִלַּיְלָה בְּקִדְמִיתָא וּלְבִתָּר מִיּוֹם. אֲבָל הַתַּחְתּוֹנִים לּוֹקָחִים אֵת
שֶׁפַעם מִהַלִּילָה תְּחִילָה וְאַח"כ מִיּוֹם, דִּהְיִינוּ מִהַמְּלָכוֹת תְּחִילָה שֶׁהִיא סוֹף הַמְּדִרְיָגוֹת
שֶׁהִיא כְּמוֹ כָּלִי שֶׁמִּקְבֶּלֶת הַכָּל מֵעֲלֵיהָ, וְלִכְּנֵן הַתַּחְתּוֹנִים צְרִיכִים לְהַתְחִיל מִהַגִּילּוּי
בְּמִדְּרִיגָה הָאַחֲרוֹנָה וְלַעֲלוֹת עַד הָרִאשׁוֹנָה, וּמִטַּעַם זֶה לַיְלָה קוֹדֵם לַיּוֹם.

בְּגִין כֶּךָ לְפִיכָךְ "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם" (בְּרָאשִׁית א, ה) בְּקִדְמִיתָא, בְּתְחִילָה,
וּלְבִתָּר וְאַח"כ "וַיִּלְחֹשֶׁף קֶרָא לַיְלָה" (בְּרָאשִׁית א, ה), וְדָא בְּרִזָּא דְּלַעֲיָלָא.
וְזֶה בְּסוּד דֶּרֶךְ הַמִּשְׁכָּת הַשֶּׁפַע מִלְּמַעְלָה מִצַּד הַהֶנְהָגָה. "וַיְהִי עֶרֶב" בְּקִדְמִיתָא
"וַיְהִי בֹקֶר" לְבִתָּר, בְּרִזָּא דְּתַתְּאִי דְּנְטָלִין מִתַּתָּא לַעֲיָלָא. אַח"כ 'וַיְהִי עֶרֶב'
בְּתְחִילָה 'וַיְהִי בֹקֶר' לְבִסוּף מִצַּד הַמִּקְבָּל, בְּסוּד הַתַּחְתּוֹנִים שְׁנוּטִלִים מִלְּמַטָּה
לְמַעְלָה. וְהִכָּא וְכָאן הוּא גַם סוּד שְׁתֵּי הַמִּקְרָאוֹת בְּתְחִילַת הַתּוֹרָה וּבְסוֹפָהּ הַמְּרוּמָז
בְּקָרָא "אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה וְגו'" יוֹמָם – "בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים" (בְּרָאשִׁית
א, א), וּלְיָלָה – "וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה". שְׁתֵּלּוּיִים זֶה בּוֹהַ בְּבְרִית.

וְאֵית מ"ב אַחֲרִינָא דְּקָאִים לָגוּ וְדָא: וְיֵשׁ מ"ב אַחֵר שְׁעוּמַד בְּפִנְיָמוּת וְהוּא:^צ
יְהו"ה יו"ד ה"א וְכו' וְדָא לָגוּ, רִזָּא דְּאֲוִרִיתָא וְדָאִי. שִׁישׁ בּו מ"ב

צ. וז"ל רבינו אדיר במרום (עמ' רכב), יש ב' מיני מ"ב: האחד הוא אהי"ה יה"ו שעולה [גימ'] מ"ב, וזה שש אותיות לשבעה שמות אב"ג ית"ץ וכו'], וב' הוא מ"ב דהוי"ה פשוט ומלא ומלווי דמלווי.

תקוּנָא קַדְמָאָה

"וְכָל־הַיָּד הַחֲזָקָה" (דברים לד, יב) תיקוּנָא קַדְמָאָה, התיקון הראשון: "אַשְׁרִיף יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד עַם נוֹשֵׁעַ בִּיהוָה" (דברים לג כט), הרי שיש מעלה מיוחדת במה שישועתם תלויה בשם הוי"ה, שְׁמָא דְכָלִּיל כָּל שְׁמָהּ, 'ב-הוי"ה' השם שכולל כל השמות, וְכָלֵהוּ שְׁמָהּ אַחֲרָנִין נִפְקִין מִיְנִיהָ כְּעַנְפִין מְאִילָנָא, וְכָלֵהוּ עַנְפִין מִתְחַבְּרִין בְּאִילָנָא וְלֹא מִתְפָּרְשָׁן מִיְנִיהָ, וּמִיְנִיהָ נִטְלִין כָּלֵהוּ חִילָא. וכל השמות האחרים [כגון אלה"ם, אדנ"י וכו'], יוצאים ממנו כענפים מאילן, וכל הענפים מתחברים באילן ולא נפרדים ממנו, וממנו נוטלים כולם כח. תו, עוד, עַם נוֹשֵׁעַ בִּיהוָה" (דברים לג כט), דָּא שְׁמָא שְׁלִים, הוא שם הוי"ה ב"ה שם שלם, דְּשָׁאָר זְמָנִין אֲתַפְּרְקוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֵת חַד דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא, אֲבָל לְזִמְנָא דְּאֵתִי בְּכָלֵהוּ אֲתָן תְּהָא פּוֹרְקָנָא, פּוֹרְקָנָא שְׁלִים בְּכָל שְׁלִימוֹ. שבשאר הזמנים, ישראל נגאלו רק מאות אחת של השם הקדוש, אבל לעתיד לבוא בכל אותיות שם הקודש תהיה הגאולה, גאולה שלימה בכל שלימות בב"א. הרי שהפסוק קילס מעלת כלל ישראל על מה שישועותיהם וגאולותיהם תלויות בשם הוי"ה קב.

אַבְרָם תָּא חֲזִי, וְדָאִי שְׁמָא דָּא כָּלֵלָא דְכָלֵּא אִיהוּ, וְכָל בְּרִין דְּעֵלְמָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין בִּיה אֲתַבְּרִיאֻ, אבל בא וראה, ודאי השם הזה הוא כללות הכל, וכל בריות העולם, עליונים ותחתונים, נבראו בו, וְאַפִּיק מְגֻרְמִיָּה פִּינוּיִין לְאַסְתְּרָא יְקָרִיָּה, וְאִיהוּ מְלָגוּ מִתְפַּשֵּׁט וְנִטִּיל כָּלֵא בְּכָלֵּא. והוציא מעצמו כינויים להסתיר את כבודו שיבינו מהם הנבראים רק לפי גילוי מסוים שרצה להראות, והוא מתפשט מבפנים ולוקח כולם בכלל אחד תחת הוי"ה שהוא כולל

קב. וזהו כל ענין הגאולה, להראות מה שעילת כל העילות מיחד כל המדרגות ביחד והאיך כל מה שנעשה הביא לכך. ובאמת כל הגלויות היו תלויות בזה, וכמו שהתבאר לעיל בהקדמה על גאולת מצרים, אולם בשאר הגלויות עיקר התיקון היה נעשה לפי ענין פרטי שהיה עיקר הקלקול של אותה גלות, אבל גלות האחרונה של הד' גלויות היא כנגד כל ד' אותיות שם הוי"ה והתיקון הוא תיקון כל העולם וכל ההנהגה של שם הוי"ה, ולכן תלוי בשם הוי"ה בכל אותיותיו. ומכיון שאז יהיה התיקון שלם בשם שלם לכן תהיה תשועת עולמים [ולא כשאר הגאולות שלא היו אלא לזמן], כמו שכתוב (ישעיה מה, טז), "ישראל נושע ביהוה תשועת עולמים".

הכל ביחוד אחד. עם כל דא, מותב יקרא קבע לגרמיה ביהוא עמודא דאמצעיתא, ותמן יתיב ביקריה בחד מלכא רברבא ושלטי דאשתלים בכלא, וכליל כלא, ושלטי בכלא. עם כל זה, קבע מושב כבודי לעצמו באותו עמוד האמצעי - תפארת, ושם יושב בכבודו כמלך אחד גדול ושלטי שנשלם בכל, וכולל הכל [מצד המוחין שעל גביו] ושולט בכל [ששם כולל כל ההנהגה חדר, ומנהיג את התחתונים]. והכא אשתרשו עמא קדישא בשרשוהי, וכאן נשרשים העם הקדוש בשורשיו שהם כנגד כללות הנהגת הוי"ה בכל חלקיו, והדא הוא דכתיב וזהו שכתוב, (שם לב, ט) "כי חלק יהיה עמו"ה, דא הוי"ה שמה יחידאה. זהו שם הוי"ה - השם המיוחד. "יעקב חבל נחלתו", מאי חבל, מהו הדימוי לחבל, אלא כחבל דא דביה מתקלען חוטין בחיבורא חד, אלא כמו החבל הזה שבו נקלעים כמה חוטין בחיבור אחד, כגוןא דא ישראל כללא דכלא אינון, בגין דמהאי שמה כללא דכלא נפקין, ושמה דא קאים להו אחסנת עלם. כך כל עם ישראל הם כחבל אחד, כללות הכל [כל המציאות] הם, משום שהם יוצאים משם הזה הכולל הכל, ושם זה עומד להם לנחלת עולם.

ואינון אית להו חילא ליחדא שמה בדקא יאות, מאי דלא אשתכח חילא אפילו למלאכי עלאי, בגין דמגו רזא דא קטירו דיחודא נפקין

קג. לכאורה זהו ע"פ תפלת עלינו, "ומושב יקרו בשמים ממעל" ושמים הוא ז"א.

קד. איתא באדיר במרום (עמ' קי-קיא) וז"ל, הקב"ה והתורה וישראל אחד הוא, וצריך להבין זה הענין היטב. אך צריך שתדע כי הנשמות יוצאים מן המאורות, ובאמת כל המאורות [ר"ל כל הספירות למדריגותיהם] כלן מראש האצילות ועד סוף העשיה יצאו מהם נשמות. והנה הארת הספירות להוצאת הנשמות היא הארה היותר עיקרית, שכל שאר האורות [כגון אלו להוצאת מלאכים] אליה כמו ענפים. והנה התפשטות הזה של המאורות להוציא הנשמות הוא בכח חדש ודאי בהם, לבד הכח הצריך להם לעצמם [להנהגה]. והתפשטות הזה היא התורה [אף שודאי שאר האורות מתגלות בתורה, עיקר ענין מציאות התורה היא להתפשטות הנשמות מן המאורות והשאר בהם תלויים], שיש בה כל כך חלקים כמו הנשמות היוצאות מהם. ועל כן נאמר שהתורה היא שורש לנשמות ישראל. נמצא שיש ג' דברים: המאורות, והנשמות שיוצאות מהם, [וחוק] והתפשטות המאורות לעשות הנשמות. ואלו הג' דברים הם: קב"ה ואורייתא וכנסת ישראל, והבן זה מאד. וזהו מה שנאמר, שהקב"ה היה מסתכל בתורה וברא העולם, כי הכל לפי התורה, עכ"ל. הרי שכלל ישראל נשרשים כנגד כלל הנהגת הוי"ה, והם מתקנים כנגד הכל, והם מגלים גילוי השכינה כנגד הכל.

קה. וכן כתוב, (איכה ג, כד) "חלקי יהוה אמרה נפשי על כן אוחיל לו".

כללי שבעים התיקונים

הנה שבעים התיקונים שתיקן רבינו הרמח"ל נתקנו על הפסוק האחרון שבתורה "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל". והמתבונן באלו התיקונים יראה שכל תיקון מתחלק לשנים, לכל היד החזקה, ולכל המורא הגדול. במדור שלפניכם כללנו את כל השבעים תיקונים לכללים, כפי שלימדנו רבינו לסדר כל לימודינו בדרך זו. ובכל כלל סיכמנו את אותם התיקונים השייכים לו על שני חלקיהם באופן ברור. את הכללים כתבנו בקיצור נמרץ, למען ירוץ בו הקורא. תועלת הכללים היא כפולה: א. לשנן ולזכור את הכללים על בוריים. ב. על ידי לימוד כללי התיקונים, אפשר לעמוד על תכלית מגמתו של הרמח"ל בכתבתם. ויהי רצון שיועילו אלו הכללים להחיש את התיקון לו כיוון רבינו בהחשת הגאולה במהרה בימינו אמן.

	ולכל המורא הגדול ^א	ולכל היד החזקה	
תיקון נח	מתגלה בדיקנא בי"ג מדות הרחמים וכנגד השכינה למטה [כנגד שם אדני], להחזיר הנחש למטה בסוד אותיות ד"ן של אדני".	חכמה סתימאה מלבישה את גבורת עתיק, ובה נתקן הרע בשורשו.	חכמה סתימאה
תיקון יח	'המורא' ששה סדרי משנה, 'הגדול' תלמוד - ים הגדול.	שורש התורה בחכמה סתימאה, ויתגלה לעתיד לבוא בסוד תורה חדשה. 'והיד החזקה' היא כנגד ה' ספרי התורה, שהם ה' מדידות באור זה, שמדדה הבינה.	שמתלבש בה גבורת עתיק יומין ^ב .

א. ענין 'מורא הגדול' נכלל תחת כמה כללים. 'מורא' פירושו או מלשון יראה וגבורה, או מלשון התגלות (ראה תרגום אונקלוס). 'גדול' פירושו או מלשון גדולה וחסד, או מלשון ריבוי ותוספת [נמה שהיה מקודם]. פעמים הכונה ב'גדול' הוא להתגלות חכמה סתימאה, שהיא הגדולה מכל המדרגות [וגם תכלית החסד]. ואציע בס"ד כמה פירושים אפשריים, ויש עוד צירופים והמשכילים יבינו: א. התגלות נוספת בגילוי השכינה. ב. גילוי השכינה מצד מידת הימין - 'גדול'. ג. הנהגת הימין [והעבודה שמצד הימין]. ד. גילוי של חכמה סתימאה. ה. ימין ושמאל [הקב"ה ושכינתו] ויחודם [חיצוניות ופנימיות]. ו. יראה ופחד [ופעמים בצירוף הימין או גילוי ח"ס]. ז. גילוי נוסף של צד הגבורה [והעבודה שמצד הגבורות]. ח. תיקון הרע [שהוא תיקון הגבורות]. ט. דין גדול. י. גילוי המוחין. יא. השלמת ההתגלות.

ב. וראה לקמן בענין שני משיחים (תיקון ח), שח"ס היא שורש יחוד קו ימין ושמאל, ויד זו ניתנה למשיח. וראה גם (תיקון יג) בענין בית המקדש השלישי, שיהיה מכוון כנגד הכתר. וראה (תיקון יד) בענין עליית השכינה עד ח"ס. וראה (תיקון כה) שיחוד של קריאת שמע עולה עד ח"ס. וראה (תיקון לה) שלימוד התורה